ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ G. FEDERICO MANCINI ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ 19 ΜΑΪΟΥ 1983 [1]

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Η υπό κρίση υπόθεση που εκδικάζεται κατόπιν παραπομπής από το Cour d'appel του Colmar αποτελεί τη συνέχεια της υποθέσεως 136/78 (Racc. 1979, σ. 437), κατωτέρω: «η πρώτη υπόθεση Auer». Πρόκειται για ζητήματα ερμηνείας των άρθρων 52 και 57 της συνθήκης ΕΟΚ που αναφέρονται στην ελευθερία εγκαταστάσεως σε σχέση με δύο οδηγίες του Συμβουλίου: την οδηγία 78/1026/ΕΟΚ, της 18ης Δεκεμβρίου 1978, περί αμοιβαίας αναγνωρίσεως των διπλωμάτων, πιστοποιητικών και άλλων τίτλων κτηνιάτρων (ΕΕ ειδ. έκδ., 06/002, σ. 46) και την οδηγία 78/1027/ΕΟΚ, της ίδιας ημερομηνίας που αναφέρεται στο συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν τις δραστηριότητες του κτηνιάτρου (ΕΕ ειδ. έκδ., 06/002, σ. 52).

2. Οι διάδικοι δεν αμφισβητούν τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως. Τα περιστατικά αυτά εκτίθενται κατά μεγάλο μέρος στην πρώτη απόφαση Auer, συνοψίζονται δε ως εξής. Ο Vincent Auer, αρχικά αυστριακός υπήκοος, σπούδασε κτηνιατρική στη Βιέννη (Αυστρία), στη Λυών και τέλος στην Πάρμα όπου έλαβε το πτυχίο του το 1956. Το 1958 εγκαταστάθηκε στη Γαλλία για να εξασκήσει το επάγγελμά του στην αρχή ως βοηθός γάλλων κτηνιάτρων και στη συνέχεια για δικό του λογαριασμό. Αφού πολιτογραφήθηκε γάλλος το 1961 ζήτησε επανειλημμένα την άδεια ασκήσεως της κτηνιατρικής και της χειρουργικής των ζώων, κατά την έννοια της υπουργικής αποφάσεως 62-1481 της 27ης Νοεμβρίου 1962. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, η εν λόγω άδεια μπορεί να χορηγείται σε κτηνιάτρους αλλοδαπής καταγωγής που απέκτησαν τη γαλλική ιθαγένεια και έχουν αποκτήσει πτυχίο κτηνιάτρου στο εξωτερικό, το οποίο έχει αναγνωριστεί ως ισότιμο προς το γαλλικό πτυχίο από μια εξεταστική επιτροπή που συνιστάται προς το σκοπό αυτό. Στην περίπτωση του Auer πάντως η επιτροπή αυτή δεν αναγνώρισε την εν λόγω ισοτιμία την οποία ωστόσο αναγνωρίζουν ορισμένα γαλλικά ακαδημαϊκά ιδρύματα. Έτσι οι αιτήσεις του απορρίφθηκαν, διώχτηκε δε επανειλημμένα για καταχρηστική άσκηση του επαγγέλματος.

Στο πλαίσιο μιας από τις ποινικές αυτές διώξεις το Cour d'appel του Colmar υπέβαλε προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο, το οποίο αποφάνθηκε σχετικώς στο πλαίσιο της πρώτης υποθέσεως Auer. Το Δικαστήριο είχε δεχτεί τότε (7 Φεβρουαρίου 1979) ότι για την περίοδο προ της ημερομηνίας κατά την οποία τα κράτη μέλη οφείλουν να έχουν λάβει τα μέτρα που είναι αναγκαία για να συμμορφωθούν προς τις οδηγίες 78/1026 και 78/1027 οι υπήκοοι ενός κράτους μέλους δεν μπορούν να επικαλεστούν το άρθρο 52 της συνθήκης ΕΟΚ για να ασκήσουν το επάγγελμα του κτηνιάτρου σ' αυτό το κράτος μέλος υπό όρους διαφορετικούς από εκείνους που προβλέπει η εθνική νομοθεσία (σκέψη 30).

1 — Μετάφραση από τα ιταλικά.

Το Μάιο του 1980, ο Auer έλαβε από το πανεπιστήμιο της Πάρμας πιστοποιητικό ικανότητας για την άσκηση της κτηνιατρικής. Εν τω μεταξύ είχε συνεχίσει να ασκεί την κτηνιατρική χειρουργική στη Mulhouse· για το λόγο αυτό, καθώς και για παράνομη άσκηση της κτηνιατρικής φαρμακευτικής και για κατάχρηση του τίτλου του κτηνιάτρου στις 26 Ιανουαρίου και 15 Ιουνίου 1981 διώχτηκε κατόπιν μηνύσεως του Ordre national des vétérinaires de France και του Syndicat national des vétérinaires praticiens français. Ο Auer δεν αμφισβήτησε τις πράξεις που του καταλογίζονται αλλά επικαλέστηκε τα δικαιώματα που του παρέχουν οι κοινοτικοί κανόνες περί ελευθερίας εγκαταστάσεως. Συγκεκριμένα ισχυρίστηκε ότι η προθεσμία που είχε ταχθεί στα κράτη μέλη για να θεσπίσουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθούν προς τις οδηγίες 1026 και 1027 εξέπνευσε το Δεκέμβριο του 1980: επομένως, έκτοτε κανείς δεν μπορούσε να του αρνηθεί το δικαίωμα να ασκεί το επάγγελμά του σύμφωνα με τους κανόνες που θεσπίζουν οι οδηγίες αυτές. Είναι αποφασιστικής σημασίας, πρόσθεσε, ότι το άρθρο 2 της οδηγίας 1026 επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να αναγνωρίζουν τα διπλώματα που απαριθμούνται στο άρθρο 3 όπου, υπό στοιχείο στ περιλαμβάνεται ακριβώς το πτυχίο που έλαβε στην Ιταλία.

Ο πρωτοβάθμιος δικαστής απέρριψε αυτό το επιχείρημα και ενώ απήλλαξε τον Auer της κατηγορίας για ορισμένες πράξεις που του καταλογίστηκαν, τον κήρυξε ένοχο για καταχρηστική άσκηση του επαγγέλματος και τον καταδίκασε σε πρόστιμο καθώς και σε αποζημίωση και απόδοση των δικαστικών δαπανών υπέρ των πολιτικώς εναγόντων. Όλοι οι διάδικοι άσκησαν έφεση ενώπιον του Cour d'appel του Colmar. Το εν λόγω δικαστήριο έκρινε ότι ήταν «αδιανόητο» να μπορεί ένα άτομο αλλοδαπής καταγωγής που έχει αλλοδαπό πτυχίο να ασκεί στη Γαλλία το επάγγελμα του κτηνιάτρου χωρίς να υποχρεούται να εγγραφεί στο σύλλογο των κτηνιάτρων και να απολαμβάνει έτσι δικαιώματα που δεν έχουν τα γαλλικής καταγωγής άτομα. Ανέβαλε πάντως να αποφανθεί οριστικώς και υπέβαλε στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων το ερώτημα αν το γεγονός ότι απαιτείται από άτομο που βρίσκεται στην κατάσταση του Auer να εγγραφεί σε εθνικό σύλλογο, ως προϋπόθεση για την άσκηση του επαγγέλματος του κτηνιάτρου, τη στιγμή που έχει παρέλθει η προθεσμία που τάχθηκε στα κράτη μέλη προκειμένου να συμμορφωθούν προς τις οδηγίες 1026 και 1027, «συνιστά περιορισμό της ελευθερίας εγκαταστάσεως που θεσπίζουν τα άρθρα 52 και 57 της συνθήκης της Ρώμης».

3. Θα διατυπώσω την άποψή μου επί του ερωτήματος όπως τέθηκε. Θεωρώ όμως αναγκαίο να σχολιάσω τις παρατηρήσεις του παραπέμποντος δικαστηρίου σχετικά με την καταγωγή του Auer. Θα χρησιμοποιήσω προς το σκοπό αυτό τη διατύπωση που χρησιμοποίησε το ίδιο το Δικαστήριο στην πρώτη υπόθεση Auer: καμία διάταξη της συνθήκης — έκρινε το Δικαστήριο — «δεν επιτρέπει να επιφυλάσσεται διαφορετική μεταχείριση σε υπηκόους ενός κράτους μέλους αναλόγως του χρόνου ή του τρόπου κατά τον οποίο απέκτησαν την υπηκοότητα του κράτους αυτού» (σκέψη 28). Επομένως δεν υπάρχει και δεν μπορεί να υπάρχει διαφορά μεταξύ των ατόμων που απέκτησαν την υπηκοότητα ενός κράτους μέλους και εκείνων που την είχαν πάντα. Ο Auer δικαιούται τη μεταχείριση που θα είχε αν ήταν γάλλος υπήκοος από της γεννήσεώς του.

Αξίζει να σημειωθεί στη συνέχεια, καίτοι κανείς δεν το αμφισβήτησε εν προκειμένω, ότι το αποτέλεσμα των κοινοτικών διατά-

ξεων περί ελευθερίας εγκαταστάσεως δεν περιορίζεται στις σχέσεις μεταξύ του υπηκόου ενός κράτους μέλους και των αρχών ενός άλλου κράτους. Αν το άτομο έλαβε τον επαγγελματικό τίτλο που κατέχει σε άλλο κράτος μέλος, μπορεί να τον επικαλεστεί και έναντι των αρχών της χώρας του (βλέπε απόφαση επί των υποθέσεων 115/78, Knoors κατά Secrétaire d'État aux affaires économiques, Racc. 1979, σ. 399, και 246/80, Broekmeulen κατά Huisarts Registratie Commissie, Racc. 1981, σ. 2311).

4. Επανέρχομαι στο θέμα μου. Αν αποχωριστεί από το πλαίσιό του το υπό κρίση ζήτημα συνοψίζεται ουσιαστικά στο ερώτημα αν ο υπήκοος ενός κράτους μέλους που απέκτησε σε άλλο κράτος μέλος έναν από τους τίτλους που απαριθμούνται στην οδηγία 1026 μπορεί αυτομάτως να ασκήσει το επάγγελμα του κτηνιάτρου στο κράτος μέλος της υπηκοότητάς του.

Το άρθρο 2 της οδηγίας αυτής ορίζει ότι «κάθε κράτος μέλος αναγνωρίζει τα διπλώματα, τα πιστοποιητικά και τους άλλους τίτλους που χορηγούνται ... από τα άλλα κράτη μέλη, σύμφωνα με το άρθρο 1 της οδηγίας 78/1027/ΕΟΚ και που απαριθμούνται στο άρθρο 3 προσδίδοντάς τους στην επικράτειά του, όσον αφορά την ανάληψη των επαγγελματικών δραστηριοτήτων από τους κτηνιάτρους και την άσκηση αυτών, την ίδια ισχύ με τα διπλώματα, τα πιστοποιητικά και τους άλλους τίτλους που χορηγεί το κράτος αυτό». Ο τίτλος που έλαβε ο Auer στην Πάρμα — «Diploma di laurea di dottore accompagnato dal diploma di abilitazione all'esercizio della medicina veterinaria» (διδακτορικό δίπλωμα συνοδευόμενο με δίπλωμα ικανότητας για την άσκηση της κτηνιατρικής) — περιλαμβάνεται στο άρθρο 3 υπό στοιχείο στ. Κατά συνέπεια, αν το δίπλωμα του χορηγήθηκε «σύμφωνα με το άρθρο 1 της οδηγίας 1027», η Γαλλία οφείλει να του αναγνωρίσει την ίδια ισχύ με το δίπλωμα του «Docteur vétérinaire d'État» που αναφέρεται στην ίδια διάταξη υπό στοιχείο δ.

Τι συμβαίνει όμως με το «σύμφωνο» για το οποίο γίνεται λόγος; Η ελάχιστη προπαρασκευή για την άσκηση του επαγγέλματος που απαιτεί το άρθρο 1 από τους κατόχους των διπλωμάτων τα οποία απαριθμούνται στην οδηγία 1026 περιγράφεται κατά τρόπο άκρως γενικό (όπως άλλωστε και η ελάχιστη προπαρασκευή για το επάγγελμα του γιατρού κατά την οδηγία 75/363/ΕΟΚ, της 16. 6. 1965). Δεν φαίνεται λοιπόν δυνατό να κριθεί στη συγκεκριμένη περίπτωση, ακόμα και με τη βοήθεια εκθέσεων πραγματογνωμόνων, αν ένας τίτλος έχει χορηγηθεί «σύμφωνα με το άρθρο 1 της οδηγίας 1027». Το Δικαστήριο όμως δεν στερείται για το λόγο αυτό κάθε εξουσίας. Πράγματι, τίτλοι που χορηγούνται μετά τη θέσπιση της τελευταίας αυτής οδηγίας τεκμαίρεται ότι χορηγούνται σύμφωνα με το άρθρο 1 της οδηγίας 1027 διότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να απαιτούν να πιστοποιεί ο τίτλος τις γνώσεις και την πείρα που αναφέρονται στο άρθρο 1. Όσον αφορά εξάλλου τους τίτλους που χορηγήθηκαν προγενέστερα, θα ανατρέξουμε στο άρθρο 2, δεύτερη παράγραφος, της οδηγίας 1026: στο κείμενο αυτό ορίζεται, ότι το δίπλωμα «πρέπει να συνοδεύεται από βεβαίωση που εκδίδεται από τις αρμόδιες αρχές της χώρας εκδόσεως που πιστοποιεί ότι αυτό είναι σύμφωνο με το άρθρο 1 της οδηγίας 78/1027/ΕΟΚ».

Όμως, ο δικηγόρος του Auer προσκόμισε κατά την προφορική διαδικασία ένα έγγραφο της 3ης Δεκεμβρίου 1982, που υπογράφεται από τον «preside» (πρύτανη) της κτηνιατρικής σχολής του πανεπιστημίου της Πάρμας όπου βεβαίωνεται ότι το «diploma di laurea» και το «certificato di abilitazione» που έλαβε ο Auer το 1956 και το 1980 χορηγήθηκαν σύμφωνα με το

άρθρο 1 της οδηγίας 1027. Οι πολιτικώς ενάγοντες που έλαβαν ορισμένη προθεσμία προκειμένου να εξετάσουν το εν λόγω έγγραφο δεν αμφισβητούν την αρμοδιότητα της αρχής που το εξέδωσε. Υποστηρίζουν πάντως ότι το Δικαστήριο δεν πρέπει να το λάβει υπόψη διότι εκδόθηκε μετά τα περιστατικά που οδήγησαν στην απαγγελία κατηγορίας κατά του Auer (Ιανουάριος και Ιούνιος 1981).

Η άποψη αυτή δεν μου φαίνεται πειστική. Προϋποθέτει ότι η χορήγηση της βεβαίωσης που αναφέρεται στη δεύτερη παράγραφο του άρθρου 2 γεννά *ex nunc* το δικαίωμα ασκήσεως του επαγγέλματος του κτηνιάτρου· αντιθέτως είναι αναμφισβήτητο — προκύπτει δε εν πάση περιπτώσει από την πρώτη παράγραφο του ίδιου άρθρου — ότι ο γενεσιουργός λόγος αυτού του δικαιώματος είναι μόνο η χορήγηση του διπλώματος. Η βεβαίωση περιορίζεται στην *απόδειξη* ότι το δίπλωμα που χορηγήθηκε σε προγενέστερο χρόνο είναι (και υπήρξε πάντα) σύμφωνο με την οδηγία 1027· αυτό όμως αρκεί να αποδείξει ότι ο κάτοχος του διπλώματος μπορούσε νόμιμα να ασκεί το επάγγελμα του κτηνιάτρου από την ημερομηνία κατά την οποία τα κράτη μέλη όφειλαν να έχουν θεσπίσει τα μέτρα εφαρμογής των δύο οδηγιών. Αυτή όμως η υποχρέωση έπρεπε να έχει εκπληρωθεί μέχρι τις 20 Δεκεμβρίου 1980, δηλαδή πριν από το χρόνο τελέσεως των πράξεων για τις οποίες ο Auer διώκεται ποινικώς.

Αυτή δεν είναι η μόνη αντίρρηση που στηρίζουν οι πολιτικώς ενάγοντες στο άρθρο 1 της οδηγίας 1027. Συγκεκριμένα οι δικηγόροι τους υποστήριξαν ότι ένα πρόσωπο που βρίσκεται στην κατάσταση του Auer οφείλει να αποδείξει ενώπιον του εθνικού δικαστή ότι πληροί όλους τους όρους που απαιτεί η εν λόγω διάταξη. Κατά την άποψή τους αυτό ακριβώς επιβεβαιώνει το άρθρο 15 της οδηγίας 1026 σύμφωνα με το οποίο «το κράτος μέλος υποδοχής δύναται, σε περίπτωση δικαιολογημένων αμφιβολιών, να απαιτήσει από τις αρμόδιες αρχές άλλου κράτους μέλους τη βεβαίωση της γνησιότητας των διπλωμάτων ... που έχουν εκδοθεί στο τελευταίο αυτό κράτος μέλος ... καθώς και τη βεβαίωση του γεγονότος ότι ο δικαιούχος πληροί όλες τις προβλεπόμενες από την οδηγία 78/1027/ΕΟΚ προϋποθέσεις εκπαιδεύσεως».

Ούτε και εδώ συμφωνώ. Κατά την άποψή μου, από τη διάταξη αυτή συνάγονται σαφώς δύο τινά. Πρώτον, η διάταξη δεν εφαρμόζεται παρά μόνο στην περίπτωση όπου το κράτος μέλος έχει βάσιμους λόγους αμφιβολίας· το Δικαστήριο όμως δεν έλαβε γνώση ενδεχομένων αμφιβολιών της γαλλικής κυβέρνησης ως προς τη γνησιότητα και την αξία του διπλώματος που χορηγήθηκε στον Auer (πρβλ. για την ερμηνεία ενός κανόνα με ανάλογη διατύπωση, την απόφαση της 22ας Μαρτίου 1983 στην υπόθεση 42/82, Επιτροπή κατά Γαλλίας, σκέψη 32). Δεύτερον, αν υπάρχει αμφιβολία, οφείλει να ενεργήσει το κράτος μέλος που τρέφει την αμφιβολία. Το άρθρο 15 του επιτρέπει να ζητήσει ορισμένες διαβεβαιώσεις, δεν υποχρεώνει όμως τα άτομα να προσκομίζουν αποδείξεις ενώπιον των εθνικών δικαιοδοτικών οργάνων.

5. Για όλους αυτούς τους λόγους είμαι πεπεισμένος ότι η οδηγία 1026 έχει εφαρμογή στην περίπτωση του Auer. Εκείνο που πρέπει να εξεταστεί ήδη είναι αν παράγει άμεσο αποτέλεσμα υπέρ του τελευταίου, αν δηλαδή ένα άτομο που βρίσκεται στην κατάσταση του Auer μπορεί να την επικαλεστεί ενώπιον των εθνικών δικαιοδοτικών οργάνων.

Το Δικαστήριο έχει ορίσει επανειλημμένα τα χαρακτηριστικά που πρέπει να παρουσιάζει μια οδηγία για να της αναγνωρίζεται το εν λόγω αποτέλεσμα. Ο γενικός εισαγγελέας Reischl συνόψισε επιτυχώς αυτά τα χαρακτηριστικά με τις προτάσεις του στην υπόθεση 148/78 (Ministère public κατά Ratti, Racc. 1979, σ. 1629, συγκεκριμένα σ. 1651): από τη φύση, την οικονομία και τη διατύπωση της διάταξης — είπε ο γενικός εισαγγελέας — πρέπει να συνάγεται μετά

βεβαιότητος ότι η διάταξη θέτει υποχρεώσεις σαφείς, πλήρεις και συγκεκριμένες για τα κράτη μέλη, ότι δεν τις εξαρτά από όρους που δεν περιγράφονται επακριβώς και ότι δεν αφήνει στα κράτη μέλη κανένα περιθώριο ως προς την εκπλήρωσή τους. Και εγώ νομίζω ότι το άρθρο 2, πρώτη παράγραφος, της οδηγίας 1026 παρουσιάζει αυτά τα χαρακτηριστικά. Η υποχρέωση που θέτει είναι ακριβής διότι οι τίτλοι, την αναγνώριση των οποίων επιβάλλει, ορίζονται όσο είναι δυνατό. Επιπλέον, η ακρίβειά της δεν θίγεται καθόλου από τη γενικότητα της περιγραφής, στο άρθρο 1 της οδηγίας 1027, των ελαχίστων κριτηρίων προπαρασκευής που απαιτείται να πληρούν οι κάτοχοι των διπλωμάτων: πράγματι, όπως ανέφερα ήδη στο σημείο 4, η δεύτερη παράγραφος παρέχει ένα μέσο πρακτικό και απλό για την πλήρωση αυτού του κενού. Το ότι η υποχρέωση είναι κατά τα λοιπά σαφής και πλήρης, νομίζω ότι κανείς δεν μπορεί να το αμφισβητήσει.

Η οδηγία παράγει επομένως άμεσο αποτέλεσμα: αυτό συνεπάγεται ότι η Γαλλία, που δεν την εφήρμοσε εγκαίρως, δεν μπορεί να αντιτάξει σε άτομο το οποίο βρίσκεται στην κατάσταση του Auer τη δική της παράλειψη να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις που θεσπίζει ο συγκεκριμένος κανόνας (βλ. απόφαση στην υπόθεση 8/81, Becker κατά Finanzamt Münster-Innenstadt, Συλλογή 1982, σ. 53, συγκεκριμένα σ. 71). Αντιστρόφως, το άτομο αυτό μπορεί να επικαλεστεί το άμεσο αποτέλεσμα της οδηγίας έναντι της εξεταστικής επιτροπής που αναφέρεται στο διάταγμα 62/1481 ή του συλλόγου και του σωματείου των κτηνιάτρων καθόσον ασκούν δημόσιες εξουσίες που τους απονέμει η εθνική νομοθεσία στον τομέα της αναγνώρισης των διπλωμάτων. Με αυτό δεν εννοώ ότι το αποτέλεσμα της οδηγίας είναι επίσης και «οριζόντιο» δηλαδή ότι μπορεί να επηρεάσει τις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών. Η οδηγία μπορεί πάντως να προβληθεί έναντι οργανισμών οι οποίοι, χωρίς να είναι όργανα του κράτους κατά κυριολεξία, εφαρμόζουν κατά κάποιο τρόπο την κρατική πολιτική. Το Δικαστήριο εξάλλου αποφάνθηκε κατ' αυτή την έννοια στην περίπτωση ενός τραπεζικού οργανισμού δημοσίου δικαίου που ενεργούσε για λογαριασμό ενός Land (βλ. απόφαση στην υπόθεση 65/81, Reina κατά Landeskreditbank Baden-Württemberg, Συλλογή 1982, σ. 33).

6. Ο σύλλογος και το σωματείο των γάλλων κτηνιάτρων δεν συμφωνούν μ' αυτές τις απόψεις. Κατά τη γνώμη τους, η υποχρέωση εγγραφής στο σύλλογο δεν αποτελεί καθεαυτή παράβαση των άρθρων 52 και 57 της συνθήκης: δεδομένου ότι ο σχετικός κανόνας αποβλέπει στον έλεγχο της αναλήψεως του επαγγέλματος και στην τήρηση της δεοντολογίας, δικαιολογείται από το γενικό συμφέρον και ανταποκρίνεται σε απαιτήσεις δημοσίας τάξεως.

Όπως όμως δέχτηκε το Δικαστήριο στην υπόθεση 118/75 (Watson και Belmann, Racc. 1976, σ. 1185, και συγκεκριμένα σσ. 1198 και 1199), οι εθνικές διατάξεις που υποχρεώνουν τα άτομα τα οποία διαμένουν σε ένα κράτος μέλος να γνωστοποιούν στις αρχές την ταυτότητα υπηκόων άλλων κρατών μελών που διαμένουν υπό τη στέγη τους δεν συμβιβάζονται προς το κοινοτικό δίκαιο παρά μόνο αν δεν αποτελούν έμμεσους περιορισμούς της ελευθερίας κυκλοφορίας. Ανάλογη αρχή ισχύει νομίζω και για τα άρθρα 52 και 57. Πιστεύω δηλαδή ότι οι κανόνες που υπαγορεύονται από λόγους δημοσίας τάξεως δυνάμει των οποίων επιβάλλεται η υποχρέωση στους κατόχους διπλωμάτων τα οποία χορη-

γήθηκαν σε άλλο κράτος μέλος να εγγράφονται σε επαγγελματικό σύλλογο δεν πρέπει να θεωρούνται νόμιμες παρά μόνο εφόσον δεν περιορίζουν έμμεσα την εν λόγω ελευθερία.

Όπως όμως προκύπτει από τη δικογραφία, ο Auer ζήτησε επανειλημμένα να εγγραφεί στο γαλλικό κτηνιατρικό σύλλογο και κάθε φορά προσέκρουσε σε άρνηση. Αν δεν υπέβαλε αίτηση μετά τις 20 Δεκεμβρίου 1980, είναι, μπορούμε να πούμε, επειδή εκ πείρας θεώρησε ότι θα ήταν περιττή. Τελικά η αυθαίρετη απαγόρευση εγγραφής στο σύλλογο περιορίζει κατά τρόπο απαράδεκτο το δικαίωμα εγκαταστάσεως ενός ατόμου, η κατάσταση του οποίου παρομοιάζει με την κατάσταση του Auer, είναι δηλαδή σύμφωνη προς τους κοινοτικούς κανόνες που αφορούν την άσκηση του επαγγέλματος του κτηνιάτρου.

7. Υπό τις συνθήκες αυτές, η συζήτηση που έγινε μεταξύ των διαδίκων ως προς τα αποτελέσματα του άρθρου 4 της οδηγίας 1026 χάνει τη σημασία της. Όπως είναι γνωστό, ο κανόνας αυτός αναγνωρίζει τα κεκτημένα δικαιώματα των υπηκόων των κρατών μελών που κατέχουν διπλώματα τα οποία δεν ανταποκρίνονται στις ελάχιστες απαιτήσεις επαγγελματικής εκπαιδεύσεως, στις οποίες αναφέρθηκα επανειλημμένα (άρθρο 1 της οδηγίας 1027)· είναι φανερό ότι το εν λόγω άρθρο δεν έχει εφαρμογή εν προκειμένω. Πράγματι, είναι κατάδηλο ότι η διάταξη αυτή δεν μπορεί να εφαρμοστεί εφόσον το Δικαστήριο δεχτεί τη λύση που προτείνω. Πρέπει μάλιστα να αποκλειστεί και στην αντίθετη περίπτωση διότι το πλεονέκτημα που προβλέπει εξαρτάται από το «νόμιμο» της ασκήσεως της κτηνιατρικής επί τρία τουλάχιστον έτη: πρόκειται δηλαδή για προϋπόθεση την οποία δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι πληροί ένα άτομο στην κατάσταση του Auer.

Υποστηρίχτηκε ότι οι γάλλοι δικαστές δεν υπήρξαν ποτέ πολύ αυστηροί έναντι του Auer: δεν διέταξαν λόγου χάρη το κλείσιμο της κλινικής του. Αυτό είναι ακριβές, είναι όμως υπερβολικό να θεωρηθεί αυτή η επιείκεια ως κρίση περί του ότι οι πράξεις του Auer συνάδουν προς το γαλλικό δίκαιο. Δεν συμφωνώ λοιπόν με την Επιτροπή κατά την οποία η γαλλική αρχή που θεωρεί ότι η δράση του Auer είναι παράνομη αναιρεί αυτή την κρίση της («venit contra factum proprium»). Είναι περιττό να παρατηρήσω σχετικώς ότι αφού πρόκειται για σύγκρουση μεταξύ των εθνικών διατάξεων και του κοινοτικού δικαίου, υπερισχύει το δεύτερο και ότι επομένως οι εθνικοί κανόνες είναι ανίσχυροι, η δε δράση που κρίνεται παράνομη βάσει αυτών των κανόνων πρέπει να θεωρηθεί νόμιμη. Πράγματι, η υποχρέωση εφαρμογής των οδηγιών έπρεπε να έχει εκπληρωθεί μέχρι τις 20 Δεκεμβρίου 1980, δηλαδή πολύ αργά για να μπορεί να λεχθεί ότι κατά το χρόνο της τελέσεως των εν λόγω πράξεων του Auer ο τελευταίος μπορούσε να δικαιολογήσει τρία έτη νόμιμης άσκησης του επαγγέλματός του.

8. Ανέπτυξα τα επιχειρήματα αυτά προκειμένου να εξαντλήσω το θέμα, όπως όμως είναι φανερό συνηγορούν υπέρ μιας απόψεως την οποία δεν δέχομαι. Η άποψή μου είναι η αντίθετη. Προτείνω επομένως το Δικαστήριο να απαντήσει ως εξής στο προδικαστικό ερώτημα που του υπέβαλε το Cour d'appel του Colmar με την από 16 Σεπτεμβρίου 1982 απόφαση στο πλαίσιο της ποινικής δίκης κατά του Auer:

«Ο υπήκοος κράτους μέλους που δικαιούται να ασκεί το επάγγελμα του κτηνιάτρου σε άλλο κράτος μέλος το οποίο του έχει χορηγήσει ένα από τα διπλώματα που αναφέρονται στο άρθρο 3 της οδηγίας 78/1026 πριν από τη θέση σε εφαρμογή της ή πριν από το χρόνο κατά τον οποίο έπρεπε να έχει εφαρμοστεί, έχει το δικαίωμα να ασκεί το επάγγελμα αυτό στο κράτος μέλος της υπηκοότητάς του από την ημερομηνία θεσπίσεως της οδηγίας ή το αργότερο από τις 20 Δεκεμβρίου 1980, υπό την προϋπόθεση που προβλέπει το άρθρο 2, δεύτερη παράγραφος, της ίδιας οδηγίας, ότι δηλαδή οι αρμόδιες αρχές του κράτους όπου απέκτησε το δίπλωμά του του χορήγησαν βεβαίωση που πιστοποιεί ότι αυτό ανταποκρίνεται στο άρθρο 1 της οδηγίας 78/1027. Η μη εγγραφή στο σύλλογο των κτηνιάτρων του κράτους του δεν μπορεί να εμποδίσει την άσκηση του επαγγέλματος εφόσον η υποχρέωση εγγραφής στον εν λόγω σύλλογο συνεπάγεται αυθαίρετους περιορισμούς της ελευθερίας εγκαταστάσεως.»